

BENKŐ LORÁND TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGÁNAK JEGYZÉKE

1944–1990

A jegyzékben nem foglaltatnak benne a sokszorosításban megjelent egyetemi jegyzetek, továbbá a napi- és hetilapokban közreadott írások. A szerkesztői munkásságra vonatkozó adatok elkülönülve, a jegyzék végén található.

1944.

Üver: Erdélyi Múzeum XLIX, 133–4.

A barcasági Hétfalu helynevei: Erdélyi Múzeum XLIX, 148–50.

Hágó és társai: Erdélyi Múzeum XLIX, 476–7.

1946.

Szentgerice, Szentháromság: Magyar Nyelv XLII, 53–6.

1947.

A Nyárádmunte földrajzi nevei: A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 73. sz. Bp., 1947. 51 lap.

Két térszíninformanév: Magyar Nyelv XLIII, 27–32.

Vécke: Magyar Nyelv XLIII, 134–5.

Pilis, piliske: Magyar Nyelv XLIII, 205–7.

Csoktele: Magyar Nyelv XLIII, 207.

Víz- és helységneveink viszonyához: Magyar Nyelv XLIII, 259–63.

Számló, számló föld: Magyar Nyelv XLIII, 289–90.

Adalékok a székelyföldi román névadáshoz: Erdélyi Múzeum LII, 105–6.

Bardoc: Erdélyi Múzeum LII, 106.

Ocfalva: Erdélyi Múzeum LII, 106.

Bod és származékai a székelységnél: Erdélyi Múzeum LII, 106–8.

A családnév-változtatás kérdései I–II.: Magyarosan XVII, 40–5, 65–72.

Lok: Magyar Nyelv XLIV, 52-3.

Enlaka: Magyar Nyelv XLIV, 54.

Betfalva: Magyar Nyelv XLIV, 54-5.

Izsó: Magyar Nyelv XLIV, 55-7.

A székelyföldi szláv eredetű víznevek kérdéséhez: Magyar Nyelv XLIV, 95-101.

Mikecs László: A moldvai katolikusok 1646-47. évi összeírása: Ethnographia LIX, 204-5.

1949.

A régi magyar személynévadás. Bp., 1949. 24 lap.

A családnév-változtatás kérdései III.: Magyarosan XVIII, 1-6.

Leürenci: Magyar Nyelv XLV, 77-8.

Csokán: Magyar Nyelv XLV, 78.

A történeti személynévvizsgálat kérdései: Magyar Nyelv XLV, 116-24, 244-56.

Gerezd: Magyar Nyelv XLV, 317-8.

1950.

A Nyárádmente földrajzi nevei II. Debrecen, 1950. 21 lap.

-ka, -ke képzős helységneveink kérdéséhez: Magyar Nyelv XLVI, 143-5.

Tővégi magánhangzók rövidült keresztneveinkben: Magyar Nyelv XLVI, 230-3.

Árpádkori személynévek: Magyar Nyelvőr LXXIV, 18-23.

Fiatal nevek és őseik: Magyar Nyelvőr LXXIV, 123-8.

Az í, ú, ű hang írásáról. Magyar Nyelvőr LXXIV, 257-67.

Hogyan beszéltek a régi magyarok?: Magyar Nyelvőr LXXIV, 267-72.

Néhány becenevünkről: Magyar Nyelvőr LXXIV, 335-42.

1951.

- Magyar nyelvjárási bibliográfia. Bp., 1951. 220 lap. (Lőrincze Lajossal.)
Magyar nyelvtan a gimnáziumok I–IV. osztálya számára. Bp., 1951. 256 lap.
(Kálmán Bélával.)
Helyesírási tankönyv. Bp., 1951. 88 lap. (Rácz Endrével és Takács Etellel.)
Helyesírásunk néhány kérdéséről: Magyar Nyelv XLVII, 89–96.
Egy jobbágylevél margójára: Magyar Nyelv XLVII, 221–9.
A nyelvtani szerkezet és a nyelvtan kérdései: A Nyelvtudományi Intézet
Közleményei III, 36–47.
A bukovinai székelyek nyelvéről: Magyar Nyelvőr LXXV, 273–7.

1952.

- Hangtani tanulmányok a magyar kettőshangzók köréből: Nyelvtudományi
Közlemények LIV, 37–62.
Naspolya ~ lasponya: Magyar Nyelv XLVIII, 203–4.
Ellentétes típusú kettőshangzók az Ecsedi-láp vidékén: Magyar Nyelv
XLVIII, 233–4.
A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályá-
nak Közleményei II. kötet 1–4 szám: Magyar Nyelv XLVIII, 240–3.

1953.

- A magyar *ly* hang története. Nyelvtudományi Értekezések 1. szám. Bp.,
1953. 83 lap.
Helyesírásunk története a könyvnyomtatás koráig: Magyar Nyelv XLIX,
13–25.
Pulyka: Magyar Nyelv XLIX, 196.
A *kulcs* hangtörténetéhez: Magyar Nyelv XLIX, 457–58.
Verőfény: Magyar Nyelv XLIX, 466–8.
Zsúfol: Magyar Nyelv XLIX, 468–70.
Dülő, dülőút, dülőre jut: Magyar Nyelv XLIX, 474–5.
Egy moldvai székely mássalhangzó-hasonulásról: Magyar Nyelv XLIX,
523–4.

Anyanyelvünk leíró nyelvtana: MTA I. Osztály Közleményei IV, 66–8.

1954.

L'histoire de l'orthographe hongroise... Acta Linguistica IV, 463–78.

Megjegyzések néhány időszerű helyesírási kérdéshez: Magyar Nyelv L, 179–92.

Egy hangfestő igecsoport: Magyar Nyelv L, 254–74.

Széljegyzetek egy helyesírási „kritiká”-hoz: Magyar Nyelvőr LXXVIII, 399–404.

1955.

A magyar *ly* hang kérdéséhez. Nyelvtudományi Értekezések 6. sz. Bp., 1955. 54 lap. (Pais Dezsővel és Bárczi Gézával.)

Helyesírásunk időszerű kérdései: Bevezetés: Nyelvtudományi Értekezések 4. sz. 5–16.

A kiejtés szerint (fonetikus) írásmód: Nyelvtudományi Értekezések 4. sz. 33–44.

A hagyományos írásmód: Nyelvtudományi Értekezések 4. sz. 54–5.

Egyéb tudnivalók: Nyelvtudományi Értekezések 4. sz. 123–6.

Megjegyzések Deme Lászlónak „A magyar nyelvjárások néhány kérdése” című tanulmányához: MTA I. Osztály Közleményei VII, 500–23.

Adalékok a mezőségi *a*-zás irodalmi nyelvi jelentkezéséhez: Magyar Nyelv LI, 130–4.

Hangjelölési adalék a XVIII. századi irodalmi szokásokhoz: Magyar Nyelv LI, 164–9.

Az *l* hiátustöltőről: Magyar Nyelv LI, 328–30.

Az *éjszaka* régi írásmódjáról: Magyar Nyelv LI, 357–8.

Fenyeget: Magyar Nyelv LI, 485–7.

1956.

Az *á* > *ā* labializáció eredete: Pais-Emlékkönyv 81–9.

Hozzászólás a *v* hang vitáján: Magyar Nyelv LII, 23–6.

Germanisztika és magyar nyelvtudomány: Magyar Nyelv LII, 199–200.

Léha: Magyar Nyelv LII, 203–6.

Az *ő*-zés irodalmi nyelvi szerepéről: Magyar Nyelv LII, 271–9.

Bokály. Egy európai vándorszó magyar vonatkozásai: Magyar Nyelv LII, 450–6.

Észrevételek a magyar kettőshangzók eszközfonetikai elemzéséhez: Magyar Nyelvjárások III, 102–12.

A régi magyar nyelvjárások: Magyar Nyelvőr LXXX, 244–51.

Nyelvatlaszgyűjtő úton Romániában: Magyar Nyelvőr LXXX, 462–6.

Elnöki megnyitó [a „Helyesírásunk időszerű kérdései” vitáján]: MTA I. Osztály Közleményei IX, 91–2.

Elnöki zárszó [a „Helyesírásunk időszerű kérdései” vitáján]: MTA I. Osztály Közleményei IX, 131–9.

1957.

Magyar nyelvjárástörténet. Bp., 1957. 112 lap.

Gondolatok Melich János nyelvtudományi munkásságáról: Magyar Nyelv LIII, 1–12.

Néhány megjegyzés az *á* > *a* „labializáció” eredetéhez: Magyar Nyelv LIII, 179–82.

Fonnyad: Magyar Nyelv LIII, 204–7. (Kő Benedek néven.)

Nyelvjárástörténeti megjegyzések: Magyar Nyelv LIII, 279–84.

Bámul: Magyar Nyelv LIII, 462–6.

A *szorgos*, *szorgalmas* stb. szócsalád eredete: Magyar Nyelvőr LXXXI, 318–21.

1958.

Die ungarische Literatursprache in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts in Siebenbürgen: Cercetări de Linguistică (Bukarest) II, 97–106.

A hangsúly hangmódosító hatása a keleti magyar nyelvjárásokban: Nyelvtudományi Értekezések 17. sz. 53–85.

Az irodalmi nyelvi téves visszaütésről: Nyelvtudományi Közlemények LX, 11–6.

- A Marosvásárhelyi Sorok és Glosszák: Magyar Nyelv LIV, 17–22.
- Adalékok a Nyárádmente nyelvfeldrajzához: Magyar Nyelv LIV, 380–7.
- Új nyelv- és irodalomtudományi folyóirat Romániában: Magyar Nyelv LIV, 490–503.
- Egy XVIII. századi plagizáció nyelvi vonatkozásai: Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények (Kolozsvár) II, 45–58.
- Opponensi vélemény Imre Samunak „A Szabács Viadala” című kandidátusi értekezéséről: Imre Samu, A Szabács Viadala. Bp., 1958. 299–309.
- Az ötéves tanárképzés és a nyelvészeti oktatás: Felsőoktatási Szemle VII, 462–8.

1959.

- A táji nyelvtípusok szemlélete a XVIII. század második felében: Dolgozatok a magyar irodalmi nyelv és stílus történetéből. Bp., 1959. 45–66.
- Beszámoló az új egyetemi magyar nyelvészeti tanterv vitájáról [előadói jelentés]: Magyar Nyelv LV, 328–38.
- Technikai tudnivalók folyóiratunk munkatársai számára: Magyar Nyelv LV, 155–63, 303–9, 441–4, 560–8.
- A Magyar Nyelvatlasz munkálatai: Magyar Tudomány IV, 271–280.

1960.

- A magyar irodalmi írásbeliség a felvilágosodás korának első szakaszában. Bp., 1960. 548 lap.
- Irodalmi nyelvünk fejlődésének főbb vonásairól: Anyanyelvi műveltségünk. Bp., 1960. 221–38.
- Válasz a hozzászólásokra: Anyanyelvi műveltségünk. Bp., 1960. 303–9.
- Nyelvjárástörténet a névtudományban: Névtudományi vizsgálatok. Bp., 1960. 132–5.
- Technikai tudnivalók folyóiratunk munkatársai számára: Magyar Nyelv LVI, 143–8, 282–6, 419–27, 495–500.
- Megjegyzések terminus technikusokról: Magyar Nyelv LVI, 238–40.

1961.

Ob osnovnih csertah razvitja vengerszkovo lityerturnovo jazika: Annales Philologica III, 89–105.

Felvilágosodáskori nyelvtanaink szerepe az írásbeliség normáinak alakulásában: Nyelvtani Tanulmányok. Bp., 1961. 185–202.

Nemzetközi nyelvjárástani kongresszus Belgiumban: Magyar Nyelv LVII, 1–13.

Pipacs: Magyar Nyelv LVII, 162–9.

Konty: Magyar Nyelv LVII, 295–303.

Új módszerbeli lehetőségek a magyar nyelvjárástani vizsgálatokban: Magyar Nyelv LVII, 401–13.

A nacionalizmus és a kozmopolitizmus problémái anyanyelvünk egyetemi oktatásában: Magyar Tudomány VI, 403–14.

Az egyetemi tankönyvekről: Felsőoktatási Szemle IX, 747–9.

Vita a nyelvtudomány elvi kérdéseiről [hozzászólás]: MTA I. Osztály Közleményei XVIII, 40–6.

1962.

Einige allgemeine Probleme der Geschichte der Literatursprache: Acta Linguistica XII, 19–52, 273–363.

Adatok a magyar szókincs szerkezetének változásához: Nyelvtudományi Közlemények LXIV, 115–36.

Az új magyar etimológiai szótár: Magyar Nyelv LVIII, 261–94.

Néhány szó a kettőshangzókról: Magyar Nyelv LVIII, 73–4.

Reszel: Magyar Nyelv LVIII, 87–90. (Kő Benedek néven.)

A kórógyi nyelvjárás aspirált mássalhangzói: Magyar Nyelv LVIII, 231–5.

1963.

Adalékok az ősmagyar szóhasadás eseteihez: Nyelvtudományi Értekezések 38. sz. 18–39.

Milyen eredetű a *piros* és családja?: Magyar Nyelv LIX, 151–62, 286–297.

Mikor dőlt el az *ë* írásának sorsa?: Magyar Nyelvőr LXXXVII, 3–20.

A Magyar Nyelv Értelmező Szótára: Magyar Tudomány VIII, 369–79.

1964.

Bárczi Géza hetven éves: Nyelvtudományi Értekezések 40. sz. 5–15.

A magyar nyelvtörténet korszakolásáról: Magyar Nyelv LX, 137–45.

Beke Ödön: Magyar Nyelvőr LXXXVII, 91–2.

1965.

Huomioita unkarin kielen sanaston alkuperästä: Virittäjä (Helsinki) LXVIII, 333–43.

A *borzas* és családja: Magyar Nyelv LXI, 398–404.

A földrajzi nevek nyelvtörténeti tanulságai: A Szegedi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei I, 69–76.

1966.

Die ungarischen etymologischen Forschungen und das neue ungarische etymologische Wörterbuch: Finnisch-ugrische Forschungen (Helsinki) XXXVI, 235–54.

The Periodization of the Hungarian Language: Acta Linguistica XVI, 239–50.

Etymologische Bemerkungen: Studia Slavica XII, 43–52.

Szabó T. Attila hatvan éves: Magyar Nyelv LXII, 119–22.

Az anonymusi hagyomány — és a *Csepel* név eredete: Magyar Nyelv LXII, 134–46, 292–305.

1967.

A magyar nyelv története. Bp., 1967. 600 lap. (Bárczi Gézával és Berrár Jolánnal.)

A mai magyar nyelvtudomány: Nyelvtudományi Értekezések 58. sz. 9–21.

A nyelvföldrajz történeti tanulságai: MTA I. Osztály Közleményei XXIV, 29–48.

Megemlékezés Arany Jánosról: Magyar Nyelv LXIII, 129–30.

Nyelvjáráskutatás és településtörténet: Magyar Nyelvőr XCI, 455–64.

1968.

Die Rolle des Protestantismus bei der Herausbildung der ungarischen Literatursprache: Congressus Secundus Internationalis Fenno-Ugristarum (Helsinki) 23–8.

Die Vergangenheit und die Gegenwart der ungarischen etymologischen Forschungen: Slavica (Debrecen) VIII, 33–44.

Nyelvtörténet és mai nyelv. Adalékok a nyelvi szinkrónia és diakrónia viszonyához: Általános Nyelvészeti Tanulmányok V, 41–67.

Két olasz jövevénytavunkról: Magyar Nyelv LXIV, 154–61.

Észrevételek a tanszéki szervezet problémaköréhez: Felsőoktatási Szemle XVII, 257–62.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatásának továbbfejlesztéséről: Felsőoktatási Szemle XVII, 577–86.

A Magyar Nyelvjárások Atlasza I. Bp., 1968. 1–192. (A szerzői közösség tagja.)

1969.

Le rôle des synthèses dans la linguistique hongroise: Acta Linguistica XIX, 39–67.

A szintézisek szerepe a magyar nyelvtudományban: Nyelvtudományi Értekezések 65. sz. 41–65.

Adalékok a népi mulattatás terminológiájához: Filológiai Közlöny XIV, 480–95.

Emlékezés Simonyi Zsigmond „Tüzetes magyar nyelvtan”-ára: Magyar Nyelvőr XCIII, 317–22.

Hozzászólás [Telegdi Zsigmondnak „Általános nyelvészetünk helyzete” című előadásához]: Általános nyelvészetünk helyzete. Bp., 1968. 75–85.

Hozzászólás [Herman Józsefnek „Az alkalmazott nyelvészet helyzete Magyarországon” című előadásához]: Általános nyelvészetünk helyzete. Bp., 1968. 165–7.

1970.

- Zur Frage der uralischen Nomenverba im Lichte der ungarischen Sprachgeschichte: Symposium über Syntax der uralischen Sprachen (Göttingen) 36–45.
- Zur Ausbildung der ältesten uralischen syntagmatischen Verbindungen: Symposium über Syntax der uralischen Sprachen (Göttingen) 33–5.
- Der Zusammenhang zwischen der grammatischen Synonymik und der Semantik: Symposium über Syntax der uralischen Sprachen (Göttingen) 137–9.
- Névtudományunk helyzete és feladatai: Nyelvtudományi Értekezések 70. sz. 7–16.
- Legrégibb olasz jövevényszavaink nyelvi és történeti tanulságai: Magyar Nyelv LXVI, 154–68.
- Megjegyzések a magyar nyelvtudomány történetéhez a Sajnovics-évforduló kapcsán: Magyar Nyelv LXVI, 385–96.
- A középiskolai tanárképzés helyzete és továbbfejlesztésének perspektívái: Felsőoktatási Szemle XIX, 421–7, 519–24.
- A középiskolai tanárok továbbképzésének megszervezése az Eötvös Loránd Tudományegyetemen: Felsőoktatási Szemle XIX, 715–21. (Szathmári Istvánnal.)
- A Magyar Nyelvjárások Atlasza II. Bp., 1970. 193–388. (A szerzői közösség tagja.)

1971.

- A nyelvtudomány és az anyanyelv egyetemi oktatása: Nyelvtudományi Értekezések 75. sz. 5–14.
- A tudománytörténeti hűségről és a tudománytörténész felelősségéről: Nyelvtudományi Közlemények LXXIII, 327–42.
- A társadalom anyagi és szellemi műveltsége a szókincs történeti vizsgálatának tükrében: Általános Nyelvészeti Tanulmányok VIII, 11–27.
- A *pojáca* idegen nyelvi előzményeihez: Magyar Nyelv LXVII, 73–6.
- Az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatásügyének újabb fejlődéséről és jelenlegi helyzetéről: Felsőoktatási Szemle XX, 520–5.

1972.

Tudnivalók a Magyar Nyelv alakításmódjáról. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 129. sz. 62. lap.

Die Bedeutung der Synchronie für die sprachgeschichtliche Forschung: Ural-Altäische Jahrbücher (Hamburg) XLIV, 153–61.

The lexical stock of Hungarian: The Hungarian Language. Bp. 1972. 171–226.

Hungarian proper names: The Hungarian Language. Bp., 1972. 227–53.

Az oktatás, a kutatás és a tudományos-technikai forradalom: Felsőoktatási Szemle XXI, 465–73.

A tudományos-technikai forradalom és az egyetemi oktatás: ELTE Évkönyve 1972. 29–47.

A Magyar Nyelvjárások Atlasza III. Bp., 1972. 389–570. (A szerzői közösség tagja.)

1973.

Réflexions sur la terminologie hongroise ancienne de la navigation: Mélanges offerts à Aurélien Sauvageot (Paris–Budapest) 15–22.

„Elmélettörténet” – kritika – etika: Nyelvtudományi Közlemények LXXV, 337–44.

Búcsú Pais Dezső akademikustól: MTA I. Osztály Közleményei XXVIII, 365–7.

Pais Dezső búcsúztatása: Magyar Nyelv LXIX, 131–3.

Pais Dezső 1886–1973.: Magyar Tudomány XVIII, 541–5.

Kronológiai problémák a magyar szótörténetben: Adalékok a magyar nyelv életrajzához. Bp., 1973. ELTE Nyelvtudományi Dolgozatok 14. sz. 33–7.

A Pedagógiai Szemle tartalmi továbbfejlesztésének fő irányairól: Pedagógiai Szemle XXIII, 6–9.

Tanárképzés és pedagógia: Felsőoktatási Szemle XXII, 129–34.

1974.

- Beiträge zum Gebrauch von Orstnamen bei einer umgesiedelten ungarischen Volksgruppe: Actes du XIe Congres International des sciences onomastiques (Sofia) 105–10.
- Eröffnungssprache [az ELTE Finnugor Tanszékének 100 éves jubileumán]: Annales ... Budapestinensis Sectio Linguistica V, 11–2.
- A magyar nyelvtudomány Sajnovicstól napjainkig: A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 131. sz. 37–49.
- Szemponatok a jelentésfejlődések jellegének, irányának, kronológiájának megállapításához: Nyelvtudományi Értekezések 83. sz. 92–7.
- Búcsú Kubinyi Lászlótól: Magyar Nyelv LXX, 124–5.
- Bárczi Géza köszöntése születésének nyolcvanadik évfordulóján: Magyar Nyelv LXX, 249–52.
- A nyelvtudományi irányzatok viszonyáról: Magyar Tudomány XIX, 162–7.
- Közügytatásunk tartalma és az egyetemes közügyvelődés: Közügynevelés XX/17 16–7.
- A Magyar Nyelvjárások Atlasza. IV. Bp., 1974. 571–768. (A szerzői közösség tagja.)

1975.

- Zur Frage der Chronologisierung der Wörter: Congressus Tertius Internationalis Fenno-Ugristarum (Tallinn) 575–9.
- Linguistics: Science and scholarship in Hungary. Bp., 1975. 259–76. (Németh Gyulával.)
- Sándor Mikešy: Onoma (Leuven) XIX, 462–6.
- Az etimológiai kutatások újabb fejlődése Magyarországon: Nyelvtudományi Értekezések 89. sz. 12–26.
- Elnöki zárszó [„Az etimológia elmélete és gyakorlata” konferencián]. Nyelvtudományi Értekezések 89. sz. 314–6.
- A Magyar Nyelvjárások Atlaszának hangjelölési rendszere és gyakorlata: A Magyar Nyelvjárások Atlaszának elméleti-módszertani kérdései. Bp., 1975. 123–65.
- A történeti nyelvtudomány néhány kérdéséről: Nyelvtudományi Közlemények LXXVII, 327–44.

Zalaegerszegtől az Akadémiáig — Pais Dezső tudományos életútja: Zalai Tükör 1975/II, 21–8. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 140. sz. 21–8.

Apáczai Csere János és a magyar nyelv: Magyar Nyelv LXXI, 385–97.

Az élő nyelvi múlt: Magyar Tudomány XX, 726–32.

Emlékezés Árvay Józsefre: Magyar Nyelv LXXI, 240–1.

Az anyanyelv szerepe Apáczai Csere János műveltségeszményében: Pedagógiai Szemle XXV, 887–97.

Mikesy Sándor: Magyar Nyelvőr XCIX, 116–7.

1976.

Egy emfatikus eredetű hangváltozásról: Nyelvtudományi Közlemények LXXVIII, 284–91.

Búcsú Bárczi Gézától: Magyar Nyelv LXXII, 1–4.

A magyar szótörténeti kutatások kiemelkedő eseményéről: Magyar Nyelv LXXII, 39–47.

Pavao Tekavčić, Grammatica storica dell'italiano: Magyar Nyelv LXXII, 355–60.

Anyanyelv és társadalom: Magyar Nyelv LXXII, 385–94.

Szabó T. Attila köszöntése: Magyar Nyelvőr C, 120–1, 124–5.

Bárczi Géza: Magyar Tudomány XXI, 316–9.

A Magyar Nyelvjárások Atlasza V. Bp., 1976. 769–960. (A szerzői közösség tagja.)

1977.

L'oeuvre de Zoltán Gombocz reste une source de lumière: Acta Linguistica XXVII, 231–46.

Österreichisch-ungarische Beziehungen in der Sprachwissenschaft: Annales ... Budapestinensis Sectio Linguistica VII, 99–107.

Magyar nyelvtörténet — magyar őstörténet: Magyar Őstörténeti Tanulmányok. Bp., 1977. 45–57.

A legkorábbi magyar szövegmélek-csoport: Magyar Nyelv LXXIII, 130–46, 288–302.

Gombocz Zoltán szerepe a magyar történeti nyelvészetben: Magyar Nyelv LXXIII, 412–9.

Elnöki zárszó (a Gombocz emlékűnnepségen): Magyar Nyelv LXXIII, 480–2.

Az idegen szavakról: Magyar Nyelvőr CI, 129–41. (Lőrincze Lajossal.)

Anyanyelv és társadalom: Új Írás XVII, 102–8.

Herder árnyékában?: Kortárs XXI, 1956–9.

Az idegen szavakról: Magyar Tudomány XXII, 84–95. (Lőrincze Lajossal.)

Anyanyelvünk a közoktatásban: Pedagógiai Szemle XXVII, 3–9.

Előszó [Ligeti Lajos cikkgyűjteményéhez]: Ligeti Lajos, A magyar nyelv török kapcsolatai és ami körülöttük van. Bp., 1977. III–IV.

A Magyar Nyelvjárások Atlasza VI. Bp., 1977. 961–1162. (A szerzői közösség tagja.)

Anyanyelvünk tanítása: Látóhatár 1977. március 189–93.

1978.

Das neue ungarische etymologische Wörterbuch und die Namenforschung: Onoma (Leuven) XXII, 682–4.

A legkorábbi magyar szövegemlék-csoport: Magyar Nyelv LXXIV, 13–27, 144–63.

Benkő Loránd közli: Magyar Nyelv LXXIV, 127–8.

Az irodalom szerepe nyelvünk életében [a szerző szakirodalmi bibliográfiájával]: MTA I. Osztály Közleményei XXX, 345–63.

A nyelvi-nyelvészeti ismeretterjesztés helyzete, feladatai és lehetőségei: Magyar Nyelvőr CII, 73–6.

Az irodalom szerepe nyelvünk életében: Magyar Nyelvőr CII, 385–95.

Záró megjegyzések az idegen szavakról szóló vitához: Magyar Tudomány XXIII, 197–202. (Lőrincze Lajossal.)

Száz éve született Horváth János: Látóhatár 1978. szeptember 186–7.

Szemponatok a bölcsészeti karok távlati fejlesztéséhez: Felsőoktatási Szemle XXVII, 85–91. (Unger Mátyással.)

1979.

Su alcuni problemi riguardo alle ricerche dei prestiti italiani nell'ungherese: *Giano Pannonio* (Padova) I, 1–12.

Zur Entwicklungsgeschichte der ungarischen Verbalpräfixe *ki* 'aus-' und *le-* 'nieder-, unter-': *Studia Slavica* XXV, 45–51.

Anyanyelvi oktatásunk korszerűsítéséért: *Magyar Nyelv* LXXV, 8–13.

Az "Etymologisches Wörterbuch der ungarischen Sprache" tervezete és mutatója: *Magyar Nyelv* LXXV, 142–7. (Papp Lászlóval.)

Horváth János és a magyar nyelvtudomány: *Magyar Nyelvőr* CIII, 3–8.

Az irodalom szerepe nyelvünk életében: *Látóhatár* 1979. január 135–52.

Elnöki megnyitó [a szövegtani konferencián]: *A szövegtan a kutatásban és az oktatásban*. Bp. 1979. 6–8.

Ruffy Péter: Bújdosó nyelvméleink: *Irodalomtörténet* LXI, 203–7.

1980.

Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegmlékei. Bp., 1980. 382 lap.

Beiträge zur Geschichte der ungarischen Wortbildung: *Congressus Quintus Internationalis Fenno-Ugristarum*. Turku, 1980. Pars VI, 40–7.

Történeti nyelvtanításunk helyzete és feladatai: *Nyelvtudományi Értekezések* 104. sz. 15–28.

Záróbeszéd [A magyar nyelvészek III. nemzetközi kongresszusán]: *Nyelvtudományi Értekezések* 104. sz. 162–9.

Mazolán: *Magyar Nyelv* LXXVI, 212–3. (Kő Benedek néven.)

Cinadoff: *Magyar Nyelv* LXXVI, 467–8. (Kő Benedek néven.)

1981.

Problemi areali nelle ricerche del lessico: *La lingua e la cultura ungherese come fenomeno areale*. Venezia, 1977–81. 111–24.

Prolusione [a visegrádi magyar–olasz nyelvészeti szimpozionon]: *Giano Pannonio* (Budapest) II, 5–6.

Le denominazioni degli italiani in Ungheria: *Giano Pannonio* (Budapest) II, 101–11.

Über die Sammlung des gesamten Ortsnamenmaterials in Ungarn: *Onoma* (Leuven) XXIV, 219–26.

Megjegyzések a *bagó* eredetéhez: *Magyar Nyelv* LXXVII, 203–6.

Mészöly Gedeon emlékezete: *Magyar Nyelv* LXXVII, 257–61. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 161. sz. 3–7.

Anyanyelvi nevelésünk néhány kérdéséről: *Magyar Nyelvőr* CV, 194–201.

Megnyitó [a III. Magyar Névtudományi Konferencián]: A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 160. sz. 7–13.

Olasz eredetű régi magyar kelmenevek: *Lakó-Emlékkönyv*. Bp., 1981. 31–42.

A tudományegyetemeken folyó anyanyelvi tanári képzés problémái: Az anyanyelvi oktatás korszerűsítésének változatai. Bp., 1981. 322–6.

Elnöki megnyitó [a Magyar Nyelv hetén]: Társadalmi fejlődés és nyelvi magatartás. Bp., 1981. 14–7.

Megnyitó [a Pedagógiai Szemle 30 éves jubileumán]: *Pedagógiai Szemle* XXXI, 388.

1982.

Kazinczy Ferenc és kora a magyar nyelvtudomány történetében: *Nyelvtudományi Értekezések* 113. sz. Bp., 1982. 82 lap.

Problèmes relatifs à l'aire linguistique dans la recherche lexicologique: *Études Finno-ougriennes* (Budapest–Paris) XV, 73–80.

Antichi nomi ungheresi di stoffa di origine italiana: *Scritti Linguistici* (Pisa) 671–9.

Mittelalterliche ungarische Siedlungsnamentypen: *Fenno-Ugrica Suecana*. In honorem Bo Wickman. Uppsala, 1982. 15–21.

Egy régi magyar pipafajta nyelv-, tárgy- és művelődéstörténetéről: *Magyar Nyelv* LXXVIII, 311–21.

A név és az ember: *Magyar Nyelvőr* CVI, 391–9.

A nyelvjárási monográfiák elvi és módszertani kérdései: *VEAB Értesítő* (Veszprém) II, 9–27.

Hozzászólások (a Dialektológiai Szimpozionon): *VEAB Értesítő* (Veszprém) II, 141–8, 179–82.

Mi lesz veled universitás?: *Köznevelés* XXXVIII/14: 3–4, XXXVIII/25: 18–9.

1983.

Der Protestantismus in seiner Wirkung auf die ungarische Schriftsprache: *Annales ... Budapestinensis Sectio Linguistica* XIV, 3–10.

Észrevételek *bordély* szavunk eredetéhez: *Magyar Nyelv* LXXIX, 324–8.

A nyolcvan éves Ligeti Lajos köszöntése: *Magyar Nyelv* LXXIX, 369–72.

Megnyitó Társaságunk Arany-ünnepségén: *Magyar Nyelv* LXXIX, 385–6.

Zárszó (az első magyar helyesírási szabályzat kibocsátásának 150. évfordulóján tartott tanácskozáson): *Magyar Nyelvőr* CVII, 140–1.

A magyar nyelvészek IV. nemzetközi kongresszusa. Elnöki zárszó: *Magyar Nyelvőr* CVII, 509–12.

Adalékok a magyar *zs* idegen nyelvi előzményeihez: *Nyelvtudományi Közlemények* LXXXV, 305–10.

A köznyelv szerepe és a vele kapcsolatos magatartásformák: *Magyar Tudomány* XXVIII, 888–93.

A budai Egyetemi Nyomda a felvilágosodás kori magyar nyelvi műveltség szolgálatában: *Typographia Universitatis Hungaricae Budae*. Bp., 1983. 233–41.

Megjegyzések a pedagógusképzéshez: *Pedagógiai Szemle* XXXIII, 691–9.

1984.

A magyar fiktív (passzív) tövű igék. Bp., 1984. 198 lap.

Zur Geschichte des Ungartums vor der Landnahme in Zusammenhang mit *Leved* und *Etelköz*: *Acta Linguistica* XXXIV, 153–95.

Contributo alla storia della viticoltura ungherese: *Annales ... Budapestinensis. Sectio Linguistica* XV, 31–6.

Megjegyzések az „Oxfordi glosszák” szavaihoz: *Magyar Nyelv* LXXX, 74–5.

Tájékoztató „A magyar nyelv történeti nyelvtana” munkálatairól: *Magyar Nyelv* LXXX, 129–40.

Megnyitó a Klemm Antal-émlékünnepségen: *Magyar Nyelv* LXXX, 257–9.

A magyarság honfoglalás előtti történetéhez *Leved* és *Etelköz* kapcsán: *Magyar Nyelv* LXXX, 389–419.

Elnöki megnyitó (a Kempelen-émlékünnepségen): *Magyar Fonetikai Füzetek* XIII, 9–10.

1985.

Bemerkungen zur Einteilung der ungarischen Mundarten: *Dialectologia Uralica* (Wiesbaden) 67–75.

Néhány filológiai probléma az Ómagyar Mária-Siralom körül: *A magyar vers*. Bp., 1985. 24–7.

Székely Oklevéltár: *Magyar Nyelv* LXXXI, 500–3.

Iskola és nyelvhasználat: *Édes Anyanyelvünk* VII/2: 10.

1986.

Geschichte eines ungarischen verbalen Ableitungssuffixes: *Lyökämme käsi káthehen*. Amsterdam, 1986. 11–27.

Die Szekler. Zur Siedlungsgeschichte einer ungarischen Volksgruppe: *Ungarn Jahrbuch* (München) XIV, 207–24.

Eymologisches Wörterbuch der ungarischen Sprache. Entwurf des Wörterbuches: *Ural-Altäische Jahrbücher* (Wiesbaden). Neue Folge VI, 215–27 (Zaicz Gáborral.)

Lőrincze Lajos köszöntése hetvenedik születésnapján: *Magyar Nyelv* LXXXII, 497–501.

Elnöki zárszó [a Pázmány-konferencián]: *A magyar irodalmi nyelv Pázmánytól napjainkig*. Bp., 1986. 41–4.

Anyanyelvünk az iskolában: *Pedagógiai Szemle* XXXVI, 1155–65.

Anyanyelvi nevelésünk néhány kérdéséről: *Program az anyanyelvi nevelés továbbfejlesztésére*. Bp., 1986. 27–38.

Pais és Dezső: *Névtani Értesítő* XI, 5–14.

Tosu tanár úr: *Édes anyanyelvünk* VIII, 7.

1987.

Rolle der Schutzheiligen in der mittelalterlichen ungarischen Namengebung: *Forschungen über Siebenbürger und seine Nachbarn I*. München, 1987. 303–15.

Megnyitó a Csűry Bálint-émlékünnepségen: *Magyar Nyelv* LXXXIII, 129–31.

Elnöki megnyitó [a Pais-émlékünnepségen]: *Magyar Nyelv* LXXXIII, 258–61.

Honnan vettük *mester* szavunkat?: Magyar Nyelv LXXXIII, 415–21.

Megjegyzések néhány olasz jövevényszavunkhoz: Szlavisztikai tanulmányok. Bp., 1987. 65–74.

Elnöki megnyitó [a nyíregyházi Anyanyelv-oktatási napokon]: Szemlélet-tananyag-módszer. Országos Pedagógiai Intézet. Bp., 1987. 9–20.

1988.

A történeti nyelvtudomány alapjai. Bp., 1988. 282 lap.

Le sedi degli Ungari nel secolo nono: Popoli delle steppe: Unni, Avari, Ungari. Spoleto. 1988. 283–306.

The Teaching of Hungarian School: Pedagogical review (Budapest) 71–4.

A magyar birtokos jelzős szerkezet jelölésének történetéből: Magyar Nyelv LXXXIV, 24–31.

Imre Samu köszöntése születésének hetvenedik évfordulóján: Magyar Nyelv LXXXIV, 378–82.

Yrjö Wichmanns Sammlung zur volkstümlichen Sprache der Tschangonen: Annales ... Budapestinensis, Sectio Linguistica XIX, 65–72.

Megnyitó a Budenz-emlékülésen: NyK. LXXXIX, 101–107.

A nyelvi változások mibenléte és jellegzetességei: Magyar Nyelvőr CXII, 386–97.

Irodalmi nyelv – köznyelv: A magyar nyelv rétegződése. Bp., 1988. 15–33.

Záróbeszéd [A magyar nyelvészek V. nemzetközi kongresszusán]: A magyar nyelv rétegződése. Bp., 1988. 131–4.

A terminologizálódás egy sajátos fajtájáról és terjedésének következményeiről: Studia in honorem P. Fábán, E. Rácz, I. Szathmári oblata a collegis et discipulis. Bp., 1988. 29–33.

1989.

In relazione ad alcuni prestiti italiani nell'ungherese: Giano Pannonio (Padova) IV, 3–9.

Elméleti törekvések a felvilágosodás korának magyar nyelvtudományában: A magyar nyelv és kultúra a Duna völgyében. Die ungarische Sprache und Kultur im Donauraum I. Budapest–Wien, 1989. 383–93.

A csángók eredete és települése a nyelvtudomány szemszögéből: Magyar Nyelv LXXXV, 271–87, 385–405.

Nemzet és anyanyelve: Magyar Nyelvőr CXIII, 262–7.

Nemzet és anyanyelv: Tiszatáj XLIII/9: 81–8.

Egy hibás névfejtés módszertani tanulságai. (Megjegyzések a *Dés* helysénév eredetéhez): Névtudomány és művelődéstörténet. Zalaegerszeg, 1989. 76–8. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 183. sz. 76–80.

Megnyitó [a „Helynévi adattáraink a tudományos kutatás szolgálatában” konferencián]: Baranyai Művelődés 1989/3: 8–10.

1990.

A csángók eredete és települése a nyelvtudomány szemszögéből: A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 186. sz. 40 lap.

Östörténetünk és a magyar nyelvtudomány: Magyar Tudomány XXXV, 267–72.

Adalékok a székelyek korai történetéhez: Új Erdélyi Múzeum I, 109–22.

Megnyitó a Csűry Bálint emlékülésen: Magyar Nyelvjárások XXVIII–XXIX, 9–12.

Búcsú Balázs Jánostól: Magyar Nyelv LXXXVI, 122–4.

A magyartanárok „szakmán túli” feladatairól: A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 189. sz. 11–16.

SZERKESZTŐI MUNKÁSSÁG

Magyar Nyelv (1953-tól Pais Dezsővel, 1973-tól egyedül).

A magyar helyesírás szabályai 10. kiadás. Bp., 1954. 272 lap. (Fábián Pállal.)

Helyesírásunk időszerű kérdései. Bp., 1955. 137 lap.

Nyelvészeti tanulmányok: Emlékkönyv Pais Dezső hetvenedik születésnapjára. Bp., 1956. 711 lap. (Bárczi Gézával.)

Magyar hangtani dolgozatok. Bp., 1958. 161 lap.

Anyanyelvi műveltségünk. Bp., 1960. 349 lap.

Szótörténeti és szófejtő tanulmányok. Bp., 1963. 223 lap (Pais Dezsővel.)

Tanulmányok a magyar nyelv életrajza köréből. Bp., 1964. 384 lap.

- Alak- és mondattani gyűjtelék. Bp., 1964. 159 lap. (Pais Dezsővel.)
- A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára I. Bp., 1967. 1142 lap. (Főszerkesztő.)
- A magyar nyelv története. Bp., 1967. 600 lap.
- Dolgozatok a hangtan köréből. Bp., 1969. 161 lap. (Pais Dezsővel.)
- A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára II. Bp., 1970. 1108 lap. (Főszerkesztő.)
- Nyelvészet és gyakorlat. Bp., 1971. 133 lap. (Szépe Györggyel.)
- The Hungarian Language. Bp.–Hága, 1972. 379 lap. (Imre Samuval.)
- Pedagógiai Szemle 1973-tól (A szerkesztő bizottság elnöke.)
- Az etimológia elmélete és módszere. Bp., 1975. 316 lap. (K. Sal Évával.)
- A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára III. Bp., 1976. 1231 lap. (Főszerkesztő.)
- A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára IV. Mutató. Bp., 1984. 493 lap. (Főszerkesztő.)

A bibliográfia összeállításában közreműködött
Schmidt Gyuláné.